

Výsledky národného sektorového programu Slovenskej obchodnej inšpekcie zameraného na kontrolu dodržiavania technických požiadaviek a postupov posudzovania zhody vytypovaných sortimentných skupín osobných ochranných prostriedkov

Slovenská obchodná inšpekcia (ďalej len „SOI“) ako orgán dohľadu nad dodržiavaním ustanovení zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov, v súlade s § 20 ods. 14 citovaného zákona, vypracovala a následne zrealizovala národný sektorový program zameraný na dohľad nad trhom vytypovaných sortimentných skupín osobných ochranných prostriedkov (ďalej len „OOP“).

Hlavným cieľom programu bolo preveriť dodržiavanie povinností hospodárskych subjektov, ktorí uvádzajú na trh alebo sprístupňujú na trhu Slovenskej republiky OOP v zmysle Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 2016/425 o osobných ochranných prostriedkoch a o zrušení smernice Rady č. 89/686/EHS (ďalej len „nariadenie č. 2016/425“) v nadväznosti na zákon č. 56/2018 Z. z. o posudzovaní zhody výrobku, sprístupňovaní určeného výrobku na trhu a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 56/2018 Z. z.“). Okrem uvedeného sa kontrolami preverilo, či vlastnosti, ktoré deklarujú výrobcovia OOP, zodpovedajú skutočnosti, t. j. či sú v zhode s technickými požiadavkami stanovenými v technických normách, ktoré sa na tieto sortimentné skupiny OOP vzťahujú.

OOP vo všeobecnosti musia byť pre používateľa bezpečné a musia chrániť nositeľa. Na trhu majú byť spotrebiteľom ponúkané iba OOP, ktoré sú v úplnom súlade s nariadením č. 2016/425 a spĺňajú uplatniteľné základné požiadavky na bezpečnosť a ochranu zdravia podľa platných európskych harmonizovaných noriem. OOP musia poskytovať primeranú ochranu proti rizikám, v súvislosti s ktorými majú poskytovať danú ochranu. OOP musia byť navrhnuté a vyrobené tak, aby v predvídateľných podmienkach použitia, na ktoré sú určené, mohol používateľ vykonávať príslušnú prácu alebo činnosť, pričom mal zabezpečenú náležitú ochranu.

Výkon dohľadu nad trhom vytypovaných sortimentných skupín OOP prebiehal od apríla do novembra roku 2022 na celom národnom trhu SR, ako aj pri ich vstupe na trh EÚ (kontroly na hraniciach), so zameraním sa na správnosť a úplnosť značenia, sprievodnej a technickej dokumentácie, vrátane návodov na použitie, a na kontrolu bezpečnosti a zhody s technickými požiadavkami podľa platných právnych predpisov a technických noriem vzťahujúcich sa na OOP.

Podkladom na vypracovanie a následné zrealizovanie programu na predmetné sortimentné skupiny výrobkov bolo overenie, či OOP poskytované na trhu pre spotrebiteľov skutočne dosahujú tie vlastnosti, ktoré sú deklarované výrobcom. Do sektorového programu boli vytypované sortimentné skupiny OOP, ktoré používa široká skupina spotrebiteľov. Napríklad slnečné okuliare bez korekčného účinku, ktoré patria do kategórie OOP, sa v dnešnej dobe stali prostriedkom dennej potreby obyvateľstva.

Predmet kontroly

Predmetom kontroly boli OOP určené pre spotrebiteľov, používané na ochranu pri práci v záhrade, v domácej dielni, pri športových a voľnočasových aktivitách.

Vybrané sortimentné skupiny OOP

Ochranné rukavice

a) ochranné rukavice proti mechanickým rizikám, ktoré poskytujú ochranu aspoň proti jednému z týchto mechanických rizík: oder, prerezanie čepeľou, ďalšie trhanie a prepichnutie. Ochranné rukavice proti mechanickým rizikám musia mať stupeň ochrany 1 alebo vyšší, aspoň pre jedno z uvedených rizík.

b) ochranné rukavice „len pre minimálne riziká“ jednoduchšej konštrukcie, ktoré chránia používateľa proti jednému alebo viacerým z uvedených rizík:

- mechanickej činnosti, ktorá pôsobí len na povrchu (napr. záhradnícke rukavice),
- nízko účinným a ľahko odstrániteľným čistiacim prostriedkom (napr. rukavice poskytujúce ochranu proti zriedeným roztokom detergentov),
- rizikám pri manipulácii s horúcim predmetmi, pri ktorej je používateľ vystavený teplotám do 50°C alebo nebezpečným nárazom,
- atmosférickým vplyvom, ktoré nemajú výnimočnú alebo extrémnu povahu,
- malým nárazom a vibráciám, ktoré nepôsobia na životne dôležité časti tela a ktorých účinky nemôžu spôsobiť nezvratné poranenia.

Ochranné rukavice patria medzi OOP kategórie I. (b) a II. (a).

Slnčné okuliare bez korekčného účinku

Slnčné okuliare bez korekčného účinku (s nulovou optickou mohutnosťou) určené na ochranu proti slnečnému žiareniu. Slnčné okuliare patria medzi OOP kategórie I.

Prilby

Prilby, ktoré nosia používatelia bicyklov, skejtbordov a kolieskových korčúl a sú určené na tlmenie energie nárazu a tým na zníženie rizika zranenia. Prilby patria medzi OOP kategórie II.

Bezpečnostná obuv s tužinkou

Bezpečnostná obuv s tužinkou v špičke na ochranu pred nárazom a stlačením. Bezpečnostná obuv patrí medzi OOP kategórie II.

Reflexné vesty

Odevy s vysokou viditeľnosťou – reflexné vesty, ktoré sa podľa zamýšľaného účelu použitia rozdeľujú na:

- a) reflexné vesty zabezpečujúce používateľovi nápadnosť za všetkých svetelných podmienok, keď ho pozoruje vodič dopravného prostriedku alebo iného mechanizovaného zariadenia za denných podmienok a pri osvetlení reflektormi v tme. Patria sem napr. robotníci na ceste, osoby (vodiči) v núdzovej situácii. Farba: žltá, oranžovočervená alebo červená.
- b) reflexné vesty na neprofesionálne použitie, určené na vizuálnu signalizáciu prítomnosti používateľa za akýchkoľvek svetelných podmienok vo dne a tiež pri osvetlení diaľkovými svetlami alebo reflektormi dopravného prostriedku za tmy, aj pri mestskom osvetlení. Patria sem napr. cyklisti, chodci alebo deti používajúci komunikáciu. Farba: zelená, žltozelená, žltá, žltoranžová, oranžová, oranžovočervená, červená, ružová.

Obsah kontroly

SOI vykonávala kontroly plnenia povinností príslušných hospodárskych subjektov vyplývajúcich z právnych predpisov platných pre dané sortimentné skupiny OOP nasledovnými formami:

Kontrola požiadaviek na označovanie OOP

Všetky OOP musia byť v zmysle nariadenia č. 2016/425 viditeľne, čitateľne a nezmazateľne označené minimálne týmito údajmi:

- menom výrobcu (registrovaným obchodným menom alebo registrovanou obchodnou značkou) a poštovou adresou, na ktorej ho možno kontaktovať,
- menom dovozcu, ak existuje (registrovaným obchodným menom alebo registrovanou obchodnou značkou), a poštovou adresou, na ktorej ho možno kontaktovať,
- označením CE v správnom tvare,
- typovým číslom, číslom šarže alebo sériovým číslom, alebo akýmkoľvek iným prvkom, ktorý umožní ich identifikáciu,
- odkazom na príslušné použité harmonizované normy.

Predmetom sektorového programu boli OOP, pri ktorých musí byť uvedené **priamo na výrobku** označenie **CE**, **výrobca** (minimálne obchodné meno alebo registrovaná obchodná značka) a **identifikačný znak** (model/typ, šarža, či séria).

Poznámka

*OOP patria podľa zákona č. 56/2018 Z. z. medzi tzv. „určené výrobky“. To znamená, že pred uvedením týchto výrobkov na trh musí výrobca predpísaným spôsobom **posúdiť zhodu** ich vlastností so stanovenými technickými požiadavkami, vydať písomné **EÚ vyhlásenie o zhode** a na dôkaz toho ich označiť **označením CE**. V prípade týchto sortimentných skupín sú základné požiadavky stanovené v nariadení č. 2016/425, pričom konkrétne technické požiadavky sú stanovené v príslušných technických normách.*

Požiadavky na označovanie ochranných rukavíc

Každá ochranná rukavica sa musí v zmysle STN EN 388 + A1 a STN EN ISO 21420, okrem povinných údajov v zmysle nariadenia č. 2016/425, označiť nasledujúcimi informáciami:

- veľkosťou,
- ak rukavica vyhovuje jednej alebo viacerým európskym normám, piktogramom prislúchajúcim norme. Každý piktogram musí byť sprevádzaný odkazom na danú normu a stupňami ochrany. Piktogram sa môže použiť len vtedy, keď rukavica spĺňa aspoň jednu minimálnu požiadavku príslušnej špecifickej normy.

Mechanické vlastnosti rukavice sa musia znázorniť piktogramom pre mechanické riziká (obrázok č.1), za ktorým nasledujú 4 čísla označujúce stupne ochrany. Prvé číslo označuje stupeň odolnosti proti **odieraniu**, druhé číslo označuje stupeň odolnosti proti **prerezaniu čepel'ou**, tretie číslo označuje stupeň odolnosti proti ďalšiemu **trhaniu** a štvrté číslo označuje stupeň odolnosti proti **prepichnutiu**.

Obrázok č. 1 – Piktogram pre mechanické riziká

pričom písmená a, b, c, d sú na rukaviciach uvedené ako stupne od 1 do 4, vrátane 0 a X, a:

0 - indikuje, že rukavica nedosahuje minimálny stupeň ochrany pre dané individuálne riziko, a

X - indikuje, že rukavica sa neskúšala alebo sa skúšobná metóda ukázala ako nevhodná pre konštrukciu rukavice alebo materiál.

Na každom uzatvorenom balení sa musí vyznačiť:

- pomenovanie rukavice, veľkosť, dátum ukončenia použiteľnosti,
- informácia „*len pre minimálne riziká*“ alebo jej ekvivalentný výraz, ak je rukavica jednoduchej konštrukcie.

Požiadavky na označovanie slnečných okuliarov

Slnečné okuliare musia byť v zmysle STN EN ISO 12312-1 a STN EN ISO 12312-1/A 1, okrem povinných údajov podľa nariadenia č. 2016/425, označené aj číslom kategórie filtra, najlepšie na ráme alebo iným spôsobom pripojeným priamo k výrobku.

Výrobca musí poskytnúť nasledujúce informácie pre spotrebiteľa s každými slnečnými okuliarmi. Tieto informácie musia byť vo forme značiek uvedené na ráme alebo ako samostatné informácie na štítkoch, balení atď., ktoré sa prikladajú k slnečným okuliárom pri predaji. Ak sa používajú piktogramy, musí sa vysvetliť význam týchto piktogramov.

- typ filtra, či je fotochromatický a/alebo polarizačný,
- opis kategórie filtra vo forme symbolov a/alebo verbálneho opisu,
- obmedzenia používania, ktoré musia obsahovať aspoň tieto body:
 - nevhodné na priame pozorovanie slnka,
 - nevhodné na ochranu proti umelým zdrojom svetla, napr. v soláriách,
 - nevhodné na ochranu očí proti mechanickým nebezpečenstvám, ako sú nárazy,
 - akékoľvek iné obmedzenia, ktoré výrobca považuje za potrebné uviesť, napr. zvýšený alebo znížený činiteľ priepustnosti fotochromatických okuliarov v dôsledku vysokej alebo nízkej teploty alebo slabých svetelných podmienok.
- ak filter nespĺňa potrebné požiadavky na riadenie vozidla a pre kategóriu filtra 4, nasledujúce varovanie: „Nevhodné pri riadení motorového vozidla a na používanie cestnej premávke“ buď vo forme symbolov a/alebo v písomnej forme,
- ak má filter činiteľ svetelnej priepustnosti menší ako 75 % a vyšší ako 8 %, informácie pre spotrebiteľa musia obsahovať nasledovné upozornenie: „Nevhodné pri riadení motorového vozidla za súmraku a v noci“ alebo „Nevhodné pri riadení motorového vozidla v noci alebo v podmienkach tlmeného svetla“. Rovnaké upozornenia sa týka fotochromatických filtrov, pri ktorých je činiteľ svetelnej priepustnosti v svetlom stave menej ako 75 %,

- podľa potreby pokyny na ošetrovanie a čistenie, ak by nesprávne používanie čistiacich prostriedkov mohlo poškodiť slnečné okuliare, a zoznam výrobkov nevhodných na čistenie.

Kategórie filtra slnečných okuliarov

- Kategória filtra 0: Jemne tónované slnečné okuliare, veľmi nízka ochrana proti slnečnému žiareniu; rozsah činiteľa svetelnej priepustnosti: $> 80 \%$.
- Kategória filtra 1: Jemne tónované slnečné okuliare, nízka ochrana proti slnečnému žiareniu; rozsah činiteľa svetelnej priepustnosti: $43 \% < \tau < 80 \%$.
- Kategória filtra 2: Slnečné okuliare na všeobecné používanie, dobrá ochrana proti slnečnému žiareniu; rozsah činiteľa svetelnej priepustnosti: $18 \% < \tau < 43 \%$.
- Kategória filtra 3: Slnečné okuliare na všeobecné používanie, vysoká ochrana proti slnečnému žiareniu; rozsah činiteľa svetelnej priepustnosti: $8 \% < \tau < 18 \%$.
- Kategória filtra 4: Veľmi tmavé slnečné okuliare na špeciálne účely, veľmi vysoká redukcia slnečného žiarenia, veľmi vysoká ochrana proti extrémnemu slnečnému žiareniu, napr. pri mori, na snežných poliach, vo vysokých horách alebo v púšti; rozsah činiteľa svetelnej priepustnosti: $3 \% < \tau < 8 \%$.

Požiadavky na označovanie prilb pre cyklistov a používateľov skejtbordov a kolieskových korčúl

Prilby musia byť v zmysle STN EN 1078 + A1, okrem povinných údajov podľa nariadenia č. 2016/425, označené aj nasledujúcimi, ľahko čitateľnými údajmi:

- číslom technickej normy,
- označením, ktoré musí obsahovať jeden alebo viac z týchto údajov:
 - prilba pre cyklistov,
 - prilba pre používateľov skejtbordov,
 - prilba pre používateľov kolieskových korčúl.
- veľkosťou alebo rozsahom veľkostí prilby uvedeným ako obvod hlavy (v centimetroch), pre ktorú je prilba určená, hmotnosťou prilby (priemerná hmotnosť v gramoch),
- rokom alebo štvrt'rok výroby,
- nasledujúcim textom:

„UPOZORNENIE! Túto prilbu nesmú používať deti pri šplhaní alebo podobných činnostiach, kde je riziko uškrtenia/obesenia, keď sa dieťa zachytí o prilbu“

Ak má prilba súčasti vyrobené z materiálov, o ktorých je známe, že môžu nepriaznivo reagovať pri styku s uhl'ovodíkmi, čistiacimi kvapalinami, farbami, odtlačkami alebo s inými cudzorodými prísadami, musí byť na prilbe vhodné upozornenie.

Ak sa prilba dodáva spotrebiteľovi v obale, údaje ako je číslo normy, názov alebo obchodná značka výrobcu, označenie, či ide o prilbu pre cyklistov, používateľov skejtbordov alebo používateľov kolieskových korčúl a vyššie citované upozornenie sa musia uviesť aj na obale.

Požiadavky na označovanie bezpečnostnej obuvi s tužinkou v špičke

Každá topánka bezpečnostnej obuvi sa musí v zmysle STN EN ISO 20345, okrem povinných údajov podľa nariadenia č. 2016/425, zreteľne a trvalo označiť nasledovnými informáciami:

- veľkosťou,
- rokom výroby a najmenej štvrt'rokom,
- symbolom, resp. symbolmi, zodpovedajúcimi poskytovanej ochrane a kde je to vhodné aj zodpovedajúca kategória.

Požiadavky na označovanie reflexných viest

Reflexné vesty musia byť v zmysle STN EN ISO 20471, okrem povinných údajov podľa nariadenia č. 2016/425, označené viditeľnými, čitateľnými a ľahko zrozumiteľnými údajmi na výrobku samotnom alebo na štítkoch pripojených k výrobku:

- veľkosťou (obvod hrudníka alebo obvod cez prsia a výška v centimetroch),
- piktogramom pre reflexné vesty a úrovňou ochrany (vedľa piktogramu musí byť uvedené číslo označujúce úroveň ochrany – v prípade reflexných viest je to úroveň ochrany triedy 2 alebo 1),
- číslom normy,
- spôsobom údržby a/alebo označením obmedzení (napr. maximálny počet praní).

Obrázok č. 2 – Príklad štítku na reflexnej veste

Reflexné vesty na neprofesionálne použitie musia byť v zmysle STN EN 1150 označené týmito údajmi:

- veľkosťou,
- číslom tejto normy.

Kontrola sprievodnej a technickej dokumentácie

Predmetom kontroly bola sprievodná a technická dokumentácia:

- pokyny pre užívateľa, v zmysle požiadaviek uvedených v príslušných normách, v štátnom jazyku,
- EÚ vyhlásenie o zhode,
- časť technickej dokumentácie (v odôvodnených prípadoch).

Pokyny pre užívateľa

Výrobcovia zabezpečia, aby boli k OOP pripojené pokyny pre užívateľa. Pokyny pre užívateľa musia obsahovať minimálne predpísané údaje stanovené v prílohe č. II bode 1.4. nariadenia č. 2016/425. Ak sa OOP sprístupňujú na trhu v baleniach, ktoré obsahujú viacero jednotiek, mali by byť pokyny a informácie priložené ku každej najmensej predajnej jednotke.

EÚ vyhlásenie o zhode

V súlade s nariadením č. 2016/425 musí byť každý OOP sprevádzaný EÚ vyhlásením o zhode alebo v sprievodnej dokumentácii musí byť uvedená internetová adresa, na ktorej je EÚ vyhlásenie o zhode dostupné. EÚ vyhlásenie o zhode sa vyhotovuje v štátnom jazyku alebo sa do štátneho jazyka preloží. EÚ vyhlásenie o zhode musí obsahovať minimálne predpísané údaje stanovené v prílohe č. IX nariadenia č. 2016/425.

Technická dokumentácia

Predmetom kontroly bola tá časť technickej dokumentácie, ktorá preukazovala splnenie požiadaviek v zmysle nariadenia č. 2016/425 (protokoly o skúške, resp. výsledky skúšok vykonaných na overenie zhody OOP s uplatniteľnými základnými požiadavkami na bezpečnosť a ochranu zdravia). Technická dokumentácia musí jednoznačne odkazovať na kontrolovaný výrobok.

Kontrola skutočných vlastností

V rámci programu boli odobrané vytypované druhy OOP na posúdenie plnenia stanovených technických požiadaviek z dôrazom na ich bezpečnosť. Vytypované druhy boli odoberané priamo z ponuky trhu SR a kontrola ich technických požiadaviek a zhody s predpísanými požiadavkami bola vykonávaná v akreditovanom laboratóriu.

Výsledky kontrol

Kontrola vytypovaných sortimentných skupín OOP prebiehala nie len na národnom trhu SR, kde okrem kamenných predajní boli kontrolované aj internetové obchody, ale aj pri ich vstupe na jednotný trh EÚ (kontrola na hraniciach).

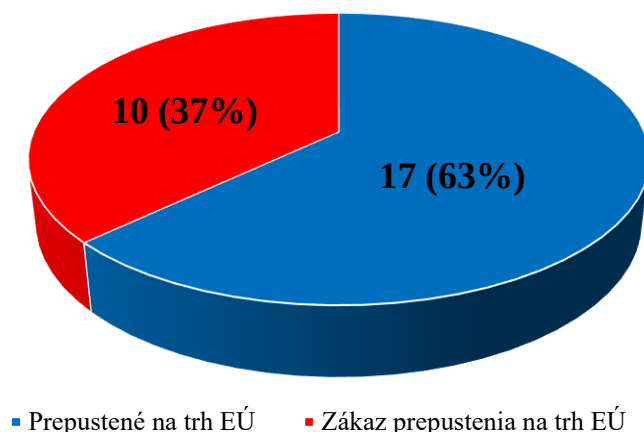
1. Kontrola OOP pri ich vstupe na jednotný trh Európskej únie

Orgány zodpovedné za kontrolu vonkajších hraníc pozastavia prepustenie výrobku do voľného obehu na trhu EÚ, ak pri vykonávaní kontrol dospejú k zisteniu, že dovezený výrobok predstavuje vážne riziko pre zdravie, bezpečnosť alebo k výrobku nie je pripojená požadovaná dokumentácia alebo nie je označený v súlade s príslušnými predpismi. O každom pozastavení colné orgány bezodkladne informujú SOI, ako orgán dohľadu nad trhom, prostredníctvom colných hlásení.

Pri kontrole dovážaných výrobkov z 3 krajín na vstupe na trh Európskej únie SOI spolupracovala s colnými orgánmi v zmysle Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1020 o dohľade nad trhom a súlade výrobkov a o zmene a smernice 2004/42/ES a nariadení č. 765/2008 a (EÚ) č. 305/2011. V rámci spolupráce boli v rámci programu vytvorené rizikové profily na vybrané sortimentné skupiny OOP, a to konkrétne na slnečné okuliare, reflexné vesty a cyklistické prilby.

Colné orgány za sledované obdobie zaslali SOI celkom **14 hlásení** týkajúcich sa vybraných sortimentných skupín OOP. V rámci týchto hlásení SOI prekontrolovala **27 druhov OOP**. Na základe výsledku kontrol bolo zistené, že z celkového počtu **27 kontrolovaných druhov OOP 10 druhov** nespĺňalo požiadavky platných právnych predpisov EÚ vzťahujúcich sa na tieto výrobky, čo predstavuje **37 %**. V nadväznosti na zistené nedostatky bolo vydaných spolu **5 záväzných stanovísk na týchto 10 druhov**, že tieto nemôžu byť uvedené na jednotný trh EÚ.

Graf č. 1 – Pomer prepustených a neprepustených výrobkov na trh EÚ

2. Kontrola na národnom trhu

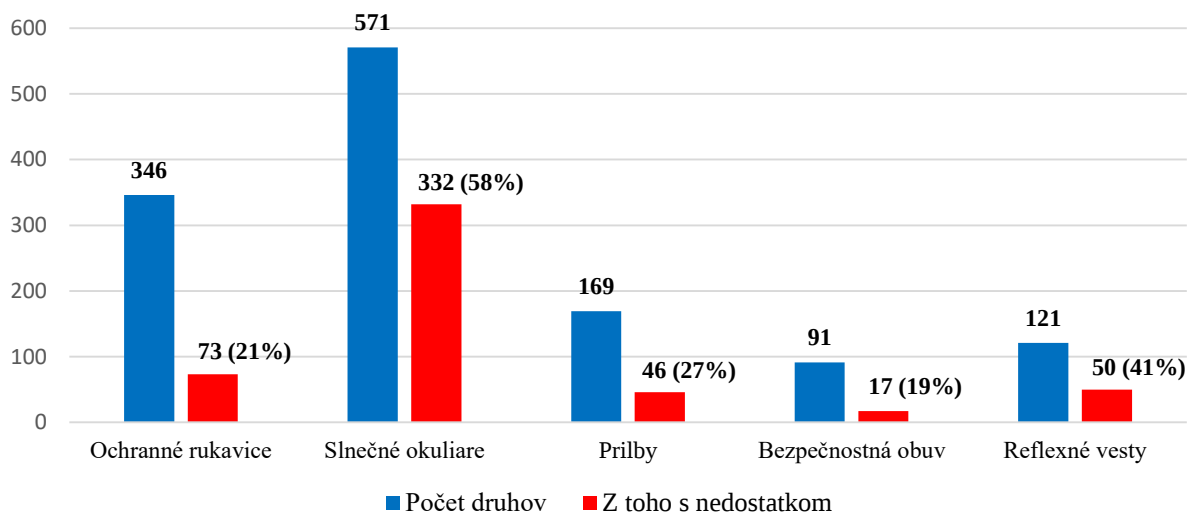
V sledovanom období vykonala SOI kontroly plnenia povinností príslušných hospodárskych subjektov, vyplývajúcich z právnych predpisov platných pre dané sortimentné skupiny OOP, čo sa týka označovania povinnými údajmi, sprievodnej a technickej dokumentácie v **442 prevádzkových jednotkách** (ďalej len „PJ“) v rámci celého Slovenska, pričom nedostatky boli zistené v **195 PJ**, čo predstavuje takmer **44 % kontrol s nedostatkom**.

Celkovo bolo prekontrolovaných **1 298 druhov OOP** pričom nedostatky boli zistené u **518 druhov** celkovej hodnote **74 960,39 €**, čo predstavuje **40 %**.

Kontroly na národnom trhu sa týkali:

- **346 druhov ochranných rukavíc**, pričom nedostatky boli zistené u **73 druhov** v celkovej hodnote **9 263,63 €**,
- **571 druhov slnečných okuliarov**, pričom nedostatky boli zistené u **332 druhov** v celkovej hodnote **22 295,34 €**,
- **169 druhov prilb pre cyklistov**, pričom nedostatky boli zistené u **46 druhov** v celkovej hodnote **29 768,28 €**,
- **91 druhov bezpečnostnej obuvi**, pričom nedostatky boli zistené u **17 druhov** v celkovej hodnote **11 329,53 €**,
- **121 druhov reflexných viest**, pričom nedostatky boli zistené u **50 druhov** v celkovej hodnote **2 303,61 €**.

Graf č. 2 – Prehľad počtu kontrolovaných druhov a z toho druhov s nedostatkom v závislosti od sortimentnej skupiny OOP

V rámci sektorového programu bolo z hľadiska plnenia povinností hospodárskych subjektov týkajúcich sa označovania povinnými údajmi, sprievodnej a technickej dokumentácie prekontrolovaných najviac druhov v sortimentnej skupine slnečných okuliarov. Súčasne však až **58 %** z kontrolovaných druhov slnečných okuliarov vykazoval určitý druh nedostatku. Druhý najväčší počet druhov s nedostatkom bol zistený u reflexných viest (**41%**), nasledovali **prilby** (**27 %**) a **ochranné rukavice** (**21 %**). Najlepšie obstála bezpečnostná obuv, kde druhy s nedostatkom tvorili len **19 %** z celkového počtu kontrolovaných druhov. Niektoré druhy kontrolovaných OOP vykazovali súčasne viac ako jeden nedostatok.

Najpočetnejším zisťovaným nedostatkom pri kontrolách plnenia povinností príslušných hospodárskych subjektov, vyplývajúcich z právnych predpisov platných pre OOP, bolo chýbajúce EÚ vyhlásenie o zhode. Tento nedostatok bol zistený u **286 druhov**. Medzi najpočetnejšie zisťované nedostatky patrili aj druhy bez označenia výrobcom - **239 druhov**, dovozcom - **108 druhov** a chýbajúce pokyny pre používateľov - **194 druhov**. Zarážajúcim zistením bolo, že až **33 druhov** kontrolovaných OOP nebolo označených značkou CE.

Tabuľka č. 1 – Prehľad zistených nedostatkov u sortimentnej skupiny ochranných rukavíc

Zistený nedostatok	Počet druhov s nedostatkom
chýba označenie CE	4
chýba označenie výrobcu s plnou adresou	11
chýba označenie dovozcu s plnou adresou	2
chýba označenie typu, číslo šarže alebo sériové číslo	7
chýba označenie veľkosti	3
chýba piktogram prislúchajúci norme	5
chýbajú pokyny pre používateľov	34
výrobok nesprevádzalo EÚ vyhlásenie o zhode alebo chýbala internetová adresa, na ktorej je dostupné	29
nesprávne alebo neúplné EÚ vyhlásenie o zhode	25

Tabuľka č. 2 – Prehľad zistených nedostatkov u sortimentnej skupiny slnečných okuliarov

Zistený nedostatok	Počet druhov s nedostatkom
chýba označenie CE	22
chýba označenie výrobcu s plnou adresou	190
chýba označenie dovozcu s plnou adresou	99
chýba označenie typu, číslo šarže alebo sériové číslo	12
chýba označenie typu filtra/číslo kategórie filtra/ opis kategórie filtra	73
chýbajú pokyny pre používateľov	147
výrobok nesprevádzalo EÚ vyhlásenie o zhode alebo chýbala internetová adresa, na ktorej je dostupné	181
nesprávne alebo neúplné EÚ vyhlásenie o zhode	47

Tabuľka č. 3 – Prehľad zistených nedostatkov u sortimentnej skupiny prílb pre cyklistov a používateľov skejtbordov a kolieskových korčúl

Zistený nedostatok	Počet druhov s nedostatkom
chýba označenie CE	4
chýba označenie výrobcu s plnou adresou	13
chýba označenie dovozcu s plnou adresou	0
chýba bezpečnostné upozornenie na výrobku	12
chýba označenie typu, číslo šarže alebo sériové číslo	2
chýba označenie veľkosti/hmotnosti	5
chýba označenie, pre koho je prilba určená	2
chýbajú pokyny pre používateľov	6
výrobok nesprevádzalo EÚ vyhlásenie o zhode alebo chýbala internetová adresa, na ktorej je dostupné	36
nesprávne alebo neúplné EÚ vyhlásenie o zhode	5

Tabuľka č. 4 – Prehľad zistených nedostatkov u sortimentnej skupiny bezpečnostnej obuvi

Zistený nedostatok	Počet druhov s nedostatkom
chýba označenie CE	0
chýba označenie výrobcu s plnou adresou	5
chýba označenie dovozcu s plnou adresou	0
chýba označenie typu, číslo šarže alebo sériové číslo	0
chýba označenie veľkosti	0
chýba označenie symbolmi zodpovedajúce poskytovanej ochrane	0
chýbajú pokyny pre používateľov	1
výrobok nesprevádzalo EÚ vyhlásenie o zhode alebo chýbala internetová adresa, na ktorej je dostupné	4
nesprávne alebo neúplné EÚ vyhlásenie o zhode	4

Tabuľka č. 5 – Prehľad zistených nedostatkov u sortimentnej skupiny reflexných viest

Zistený nedostatok	Počet druhov s nedostatkom
chýba označenie CE	3
chýba označenie výrobcu s plnou adresou	20
chýba označenie dovozcu s plnou adresou	7
chýba označenie typu, číslo šarže alebo sériové číslo	13
chýba označenie veľkosti	3
chýba piktogram s úrovňou ochrany	1
chýba číslo normy	5
chýbajú pokyny pre používateľov	6
výrobok nespievalo EÚ vyhlásenie o zhode alebo chýbala internetová adresa, na ktorej je dostupné	36
nesprávne alebo neúplné EÚ vyhlásenie o zhode	10

Opatrenia na ochranu trhu

Na základe výsledkov kontrol povinného označovania, sprievodnej a technickej dokumentácie bolo kontrolovaným osobám v zmysle zákona č. 56/2018 Z. z. v **190 prípadoch** na **503 druhov** v celkovej hodnote **74 169,72 €** umožnené prijať nápravné opatrenia a v **5 prípadoch** na **15 druhov** v celkovej hodnote **790,67 €** boli uložené povinné opatrenia.

3. Kontrola skutočných vlastností

V rámci sektorového programu inšpektori SOI odobrali na overenie bezpečnosti a zhody s predpísanými technickými požiadavkami **11 druhov ochranných rukavíc**, **10 druhov slnečných okuliarov**, **10 druhov prílb pre cyklistov**, **10 druhov bezpečnostnej obuvi** a **10 druhov reflexných viest**. Skúšky sa vykonávali v akreditovanom laboratóriu.

Ochranné rukavice

Na rukaviciach sa overovalo, či deklarované stupne ochrany, ako je odolnosť proti odieraniu, odolnosť proti prerezaniu čepeľou, odolnosť proti ďalšiemu trhaniu a proti prepichnutiu, zodpovedajú skutočnosti. Z **11 skúšaných druhov** ochranných rukavíc **5 druhov nevyhovelo** hodnoteným požiadavkám. Išlo však o také nedostatky, ktoré nemajú priamy vplyv na bezpečnosť spotrebiteľov.

Súčasne sa overovala aj prípustná hodnota obsahu šesťmocného chrómu v prípade rukavíc z usne alebo kombinácii textilu a useň. Nadlimitný obsah šesťmocného chrómu nebol zistený v žiadnej skúšanej vzorke.

Slnečné okuliare

U slnečných okuliarov sa overoval činiteľ priepustnosti a kategórie filtrov a odolnosť proti zapáleniu. Väčšina vzoriek bola odoberaná z bežnej siete obchodov, ktorá ponúka slnečné okuliare ako doplnkový sortiment, pričom išlo o tovar nižšej cenovej kategórie. Vzorky neboli odoberané zo špecializovaných obchodov na predaj okuliarov. Napriek uvedenému výsledky skúšok preukázali, že všetkých **10 testovaných druhov vyhovelo** stanoveným požiadavkám.

Prilby pre cyklistov a používateľov skejtbordov a kolieskových korčúl

Na prilbách sa overovala schopnosť tlmenia nárazu a systém upnutia prilby. Z **10 skúšaných druhov 3 nevyhoveli** hodnoteným požiadavkám, pričom v **1 prípade** išlo o také nedostatky, ktoré môžu mať za následok ohrozenie bezpečnosti a zdravia používateľa. Išlo o cyklistickú prilbu, ktorá nevyhovela skúške upevňovacieho systému. Počas skúšky došlo k zošmyknutiu prilby zo skúšobnej hlavy. Pri praktickom používaní prilby teda nie je zaručená ochrana hlavy používateľa, najmä pri páde z bicykla alebo náraze.

Bezpečnostná obuv s tužinkou v špičke

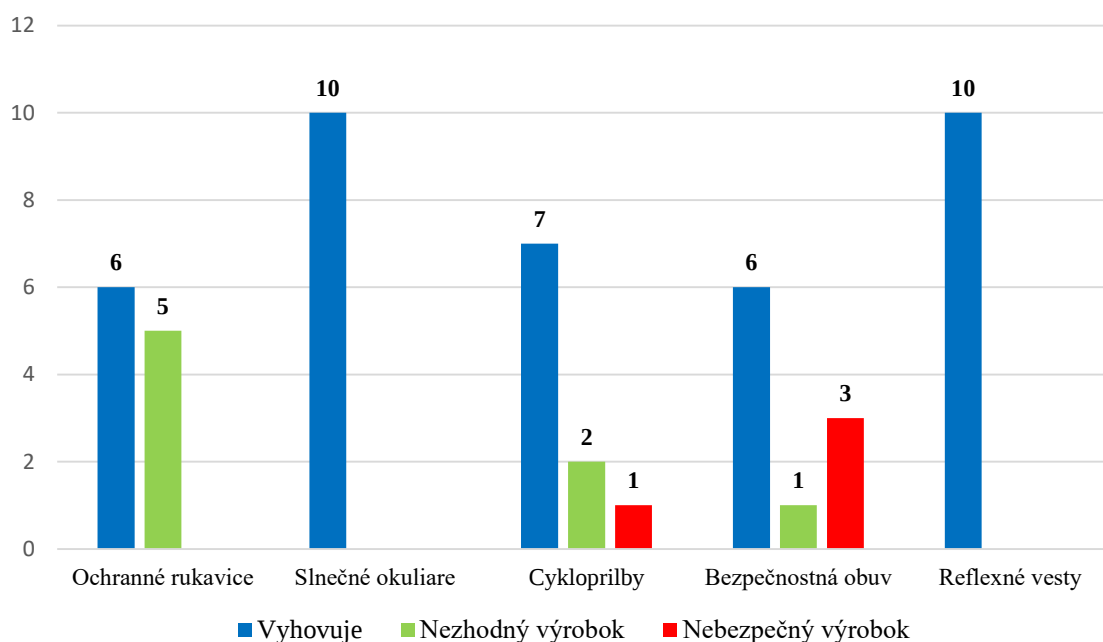
Na bezpečnostnej obuvi sa overovalo, či deklarované vlastnosti, ako sú odolnosť proti nárazu, odolnosť proti tlaku a odolnosť proti prepichnutiu zodpovedajú informáciám od výrobcu. Obuv sa odoberala v predajniach špecializovaných na predaj osobných ochranných prostriedkov. Z **10 odskúšaných druhov 4 nevyhoveli** stanoveným technickým požiadavkám. V **1 prípade** išlo o nedostatok, ktorý nepredstavuje pre spotrebiteľa ohrozenie bezpečnosti. Avšak v **3 prípadoch** výrobky vykazovali také nedostatky, ktoré môžu mať za následok ohrozenie bezpečnosti a zdravia spotrebiteľov a boli vyhodnotené ako **nebezpečné výrobky**.

Súčasne sa overovala aj prípustná hodnota obsahu šesťmocného chrómu v prípade bezpečnostnej obuvi z usne alebo kombinácii textil a useň. Nadlimitný obsah šesťmocného chrómu nebol zistený v žiadnej skúšanej vzorke.

Reflexné vesty

U reflexných viest sa overovala farba podkladového materiálu a jeho retroreflexné vlastnosti. Tieto parametre predstavujú najvyššie riziko pre používateľa. Na základe výsledkov skúšok je možné konštatovať, že všetkých **10 testovaných vzoriek vyhovelo** stanoveným požiadavkám. Z uvedeného vyplýva, že situácia sa na trhu v tomto segmente v porovnaní s rokom 2020, kedy prebiehala kontrolná akcia reflexných viest, výrazne zlepšila. V roku 2020 až 33 % vzoriek nevyhovelo stanoveným technickým požiadavkám v odskúšaných parametroch.

Graf č. 3 – Výsledky skúšok podľa druhu OOP

SOI v prípade nezhodných výrobkov umožnila kontrolovaným subjektom prijať nápravné opatrenia s tým, že do doby odstránenia zistených nedostatkov na výrobkoch nebudú tieto ďalej sprístupňovať a súčasne budú o zistenom nedostatku informovať všetkých svojich odberateľov.

V prípade nebezpečných výrobkov boli opatrenia rozšírené o povinnosť informovať spotrebiteľov o tomto nebezpečnom výrobku s tým, že spotrebiteľ má pri vrátení nebezpečného výrobku predávajúcemu, u ktorého bol predmetný výrobok zakúpený, právo na vrátenie kúpnej ceny.

SOI informovala o výskyte nebezpečných druhov OOP spotrebiteľov na svojej internetovej stránke www.soi.sk a zároveň oznámila všetky dostupné podrobnosti, najmä údaje o identifikácii výrobku, pôvode a dodávateľskom reťazci výrobku, riziku súvisiacom s výrobkom, povahe a trvaní prijatých vnútroštátnych opatrení do systému na rýchlu výmenu informácií Safety Gate/RAPEX.

Záver

Hlavným cieľom národného sektorového programu, bolo preveriť dodržiavanie povinností hospodárskych subjektov, ktoré uvádzajú alebo sprístupňujú OOP na trhu SR. Išlo najmä o kontrolu sprievodnej a technickej dokumentácie, správnosti a úplnosti ich označovania a v neposlednom rade aj o kontrolu technických vlastností.

Predmetom pokynu boli ochranné rukavice, slnečné okuliare, cyklistické prilby, bezpečnostná obuv a reflexné vesty, pričom dôležitou súčasťou kontroly bolo overenie, či tieto OOP skutočne dosahujú tie vlastnosti, ktoré sú deklarované výrobcom a sú zárukou ochrany bezpečnosti a zdravia spotrebiteľa. SOI vytypovala také OOP, ktoré používa široká skupina spotrebiteľov. Slnečné okuliare sú prostriedkom každodennej potreby ochrany zraku širokej skupiny obyvateľstva, od mladých ľudí až po spotrebiteľov v dôchodkovom veku. Povinnosť používať cyklistické prilby mimo mesta je ukotvená v zákone rovnako, ako povinnosť použitia reflexnej vesty v rôznych prípadoch v rámci cestnej premávky. Taktiež možno konštatovať, že uvedomelosť spotrebiteľov pri ochrane svojho zdravia sa prejavila aj v používaní bezpečnostnej obuvi, či ochranných rukavíc v rámci pracovných aktivít, kde ich použitie by malo byť zárukou ochrany zdravia.

Výsledky kontroly plnenia povinností príslušných hospodárskych subjektov preukázali, že z celkového počtu kontrolovaných druhov **40 % nespĺňalo** predpísané požiadavky platných právnych predpisov. Jedným z najčastejších faktorov, prečo tieto výrobky nie sú v súlade s predpísanými požiadavkami, je neznalosť, resp. nesprávna aplikácia príslušnej legislatívy.

Môžeme konštatovať, že najviac nedostatkov v prípade označovanie povinnými údajmi, pokynov pre užívateľa a EÚ vyhlásenia o zhode bolo zistených u slnečných okuliarov a reflexných viest. Paradoxne výsledky kontroly ich bezpečnosti preukázali, že v plnení technických vlastností výrobcovia dodržiavajú predpísané požiadavky. Najčastejším nedostatkom bolo chýbajúce označenie OOP výrobcom a dovozcom, chýbajúce pokyny pre užívateľov, či chýbajúce EÚ vyhlásenie o zhode. Pri slnečných okuliaroch až v 73 prípadoch chýbalo označenie typu filtra, resp. čísla kategórie filtra.

V rámci sektorového programu prebiehala aj kontrola overenia súladu skutočných vlastností vytypovaných sortimentných skupín OOP sprístupňovaných na trhu SR s predpísanými technickými požiadavkami na základe odberu vzoriek výrobkov z priamej ponuky pre spotrebiteľov.

Výsledky skúšok preukázali, že až 23,5 % testovaných druhov nespĺňalo predpísané technické požiadavky. Tieto negatívne zistenia potvrdzuje aj skutočnosť, že z 12 druhov s technickým nedostatkom, 4 druhy vykazovali také nedostatky, ktoré majú priamy vplyv na bezpečnosť spotrebiteľov a boli výrobkami nebezpečnými.

Pretože výsledky programu preukázali neuspokojivú úroveň nielen v plnení informačných povinností ale aj plnení technických požiadaviek, SOI bude pokračovať v kontrolách v oblasti osobných ochranných prostriedkov určených pre spotrebiteľa aj v nasledujúcom období.